

Stanislav Slatinek

Podeljevanje evharističnega obhajila luteranom

Granting Eucharistic Communion to Lutherans

Povzetek: Stalni svet nemške škofovske konference je na spomladanskem plenarnem zasedanju (od 19. do 22. februarja 2018) razpravljal o pastoralnem spremljanju mešanih zakonov z naslovom »Hoditi s Kristusom – po sledi edinosti. Mešani zakoni in prejemanje svetega obhajila«. Škofje se ukvarjajo z vprašanjem, ali sme luteranski zakonec v mešanem zakonu prejemati sveto obhajilo v Katoliški cerkvi. Za rešitev tega vprašanja je treba upoštevati pravilo Cerkve: Kadar nastopi kaka velika potreba, morejo po sodbi ordinarija katoliški nositelji cerkvene službe podeliti zakrament evharistije drugim kristjanom, ki niso v polnem občestvu s Katoliško cerkvijo, če sami od sebe prosijo, če glede tega zakramenta izpovedujejo katoliško vero in so pravilno pripravljene (ZCP, kan. 844 § 4). Morda bodo prav ta odprta vprašanja spodbuda za enoto Teološke fakultete UL v Mariboru, ki je lani praznovala svojo 50-letnico ustanovitve (1968–2018), da bo v prihodnosti še bolj aktivna pri raziskovanju perečih ekumenskih vprašanj.

Ključne besede: dialog, katoličani, luterani, mešani zakoni, obhajilo, Cerkev

Abstract: *The Permanent Council of the German Bishops' Conference discussed the pastoral guidance of mixed marriages entitled »Walking with Christ – tracing unity. Interdenominational marriages and sharing in the Eucharist«, adopted at the spring plenary assembly (19–22 February 2018). Bishops deal with the question whether the Lutheran spouse in a mixed marriage may receive a holy communion in the Catholic Church. In order to resolve this issue, the rule of the Church should be taken into account: When, in the Ordinary's judgment, a grave necessity arises, Catholic ministers may give the sacraments of Eucharist to other Christians not in full communion with the Catholic Church, who ask for them of their own will, provided they give evidence of holding the Catholic faith regarding these sacraments and possess the required dispositions (CIC, can. 844 § 4). Perhaps these open questions will be an incentive for the Unit of the Faculty of Theology in Maribor, which celebrated its 50th anniversary last year (1968-2018), in order to be even more active in the future at investigating the pressing ecumenical issues.*

Key words: *dialogue, Catholics, Lutherans, mixed marriage, communion, Church*

Uvod

Nemška škofovska konferenca (v nadaljevanju ŠK) je na svojem plenarnem zasedanju od 19. do 22. februarja 2018 razpravljala o možnosti podeljevanja obhajila luteranom, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani. Škofje so na to temo pripravili posebno delovno gradivo (Orientierungshilfe¹) in na plenarnem zasedanju o njem razpravljali (Deutsche Bischofskonferenz 2018). Večina škofov se je strinjala, da se besedilo sprejme in se luteranom, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani, omogoči prejem evharističnega obhajila, kadar so skupaj s katoliškim zakoncem pri sveti maši. V delovno gradivo so škofje zapisali, da je za prejem obhajila potrebno, da nekatoliški zakonec (luteran) predhodno opravi duhovni pogovor z duhovnikom (župnikom) ali z drugo primerno osebo, ki v župniji pomaga pri dušnem pastirstvu. Škofje so predvsem izrazili svojo skrb, kako najti primerne pastoralne poti, koristne za katoličane, ki živijo v mešanih zakonih z luterani. V delovnem gradivu je mogoče zaznati tiha pričakovanja nemških škofov, da bo Cerkev ta dokument odobrila in s tem okrepila mešane zakone ter njihovo skupno skrb pri vzgoji otrok. Šest škofov se je kljub temu glasovanja vzdržalo in dokumenta niso podprli. Svoje dileme so strnili v posebnem pismu in ga naslovili na Kongregacijo za nauk vere, Papeški svet za edinost kristjanov in Papeški svet za zakonska besedila ter prosili za uradno razlago, kako ravnati v takih primerih.² Kongregacija za nauk vere je 3. maja 2018 na pogovor povabila nekatere nemške škofe v želji, da bi v odprtem in bratskem dialogu poiskali najboljšo rešitev za vernike in Cerkev.³ Pogovor je vodil kardinal Luis F. Ladaria, prefekt Kongregacije

-
- 1 Nemška ŠK je za februarjsko plenarno zasedanje pripravila delovni dokument z naslovom »Mit Christus gehen – Der Einheit auf der Spur. Konfessionsverbindende Ehen und gemeinsame Teilnahme an der Eucharistie«. O vsebini so škofje najprej razpravljali, potem pa glasovali.
 - 2 Pismo (22. marec 2018), naslovljeno na prefekta Kongregacije za nauk vere kardinala Luisa F. Ladaria, so podpisali kardinal Rainer Woelki (Köln), nadškof Ludwig Schick (Bamberg), škof Gregor Hanke (Eichstätt), škof Konrad Zdarsa (Augsburg), škof Wolfgang Ipolt (Görlitz), škof Rudolf Voderholzer (Regensburg) in škof Stefan Oster (Passau).
 - 3 Pri pogovoru v Vatikanu so bili navzoči: kardinal Reinhard Marx, nadškof v Münchnu in Freisingu in predsednik nemške ŠK; kardinal Rainer Maria Woelki, nadškof v Kolnu; msgr. Felix Genn, škof v Münstru; msgr. Karl-Heinz Wiesemann, škof v Speyerju in predsednik komisije za verska vprašanja pri nemški ŠK; msgr. Rudolf Voderholzer, škof v Regensburgu in podpredsednik komisije za verska vprašanja pri nemški ŠK; msgr. Gerhard Feige, škof v Magdeburgu in predsednik komisije za ekumenizem pri nemški ŠK; P. Hans Langendörfer, S. I., tajnik nemške ŠK. S strani Svetega sedeža so bili navzoči: nadškof Luis F. Ladaria, S. I., prefekt Kongregacije za nauk vere; kardinal Kurt Koch, predsednik Papeškega sveta za edinost kristjanov; msgr. Markus Graulich, S. D. B., tajnik Papeškega sveta za zakonska besedila, in P. Hermann Geissler, F. S. O., tajnik Kongregacije za nauk vere.

za nauk vere. Potem ko so pretresli vsa odprta vprašanja, je Ladaria predsedniku nemške ŠK kardinalu Reinhardu Marxu poslal pismo in izrazil hvaležnost, da nemški škofje iščejo nove poti, kako bi pomagali zakoncem, ki živijo v mešanih zakonih z luterani.⁴ Škofom je sporočil, da je s to problematiko seznanjen tudi papež Frančišek. Delovno gradivo, ki so ga škofje pripravili, pa po papeževem mnenju še ni primerno za odobritev in objavo. Zato je kardinal Ladaria nemškim škofom predlagal, da ta pereča vprašanja poglobijo in jih ponovno premislijo. Kardinal je v pismu izrazil tudi pomislek, da podeljevanje obhajila luteranom, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani, odpira v Cerкви nova vprašanja, ki se ne dotikajo samo duhove rasti posameznika, ampak gre za vprašanja vere celotne Cerkve.

Delovno gradivo nemških škofov in vse dopise med nemško ŠK, kardinali, škofi ter pristojnimi ustanovami v Vatikanu je nemška ŠK objavila na svoji spletni strani (Deutsche Bischofskonferenz 2018a). Dokumenti, objavljeni na medmrežju, so med bralci vzbudili veliko zanimanja. Vprašanje, ali se sme luteranom, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani, vedno, kadar so navzoči pri maši, deliti evharistično obhajilo, za katoliško Cerkev ni nepomembno in ga ni mogoče na hitro rešiti. Gre za resno vprašanje praktičnega izvajanja ekumenizma. (E 5–12) Z razpravo želimo zato opozoriti na nekatere ključne točke, ki zahtevajo poglobljen razmislek in odkrit pogovor. Samo tako je mogoče odstraniti sence nesprejemljivih naukov in praktičnih ravnanj ter koristiti katoliško-luteranskemu dialogu v prihodnosti.⁵

1 Pomen evharističnega obhajila

Cerkvene skupnosti, ki so se ločile od rimskega sedeža v času velike krize, ki se je začela ob koncu srednjega veka, ali pa v poznejšem času, so s Katoliško cerkvijo zvezane s posebno sorodnostjo in povezanostjo (E 19). Treba je priznati, da so med temi skupnostmi ter Katoliško cerkvijo znatne razlike, ne samo zgodovinskega, sociološkega, psihološkega in kulturnega značaja, ampak predvsem razlike v razlaganju razodete resnice.

4 Pismo kardinala Luisa F. Ladaria nemški ŠK ima datum 25. maj 2018. Prot. N. 212/2018 – 64727.

5 Za globlje razumevanje zakonske zveze protestantov s stališča Katoliške cerkve glej Saje (2017).

Ugotavljamo, da cerkvene skupnosti, ki so nastale na Zahodu od 16. stoletja dalje in so ločene od Katoliške cerkve, »niso ohranile pristne in neokrnjene stvarnosti (*substantia*) evharistične skrivnosti« (E 22), zlasti zaradi pomanjkanja zakramenta svetega reda. Zaradi tega evharističnega obhajila luterani ne razumejo vedno na isti način kakor katoličani. (DBE 64–67; Frieling in Ortmann 1991, 28)

Po Katoliški cerkvi je v evharističnem obhajilu navzoč sam Gospod Jezus Kristus (ZCP, kan. 897).⁶ Vernikom se daje kot »duhovna jed« (ZCP, kan. 899 § 1). Prejemanje evharističnega obhajila v katoliški Cerkvi je znamenje, da prejemnik na ta način ohranja edinost v veri, bogočastju in skupnem življenju. Evharistično obhajilo pa ni le znamenje, marveč tudi izvir edinstvi krščanske skupnosti in duhovnega življenja. Zaradi tega je prejemanje evharističnega obhajila v katoliški Cerkvi neločljivo vezano na polno cerkveno občestvo in na njegov vidni izraz. Evharistično obhajilo je za katoliško Cerkev duhovna hrana, ki prejemnika usposablja, da premaguje greh in je deležen Kristusovega življenja. (E 129) V luči teh načel katoliška Cerkev dovoljuje dostop do evharističnega obhajila tistim, ki so znotraj njene edinstvi, bogočastja in cerkvenega življenja (ZCP, kan. 844 § 1).

Za številne luteranske cerkvene skupnosti je Kristus stvarno navzoč pod podobo kruha, vendar le tako dolgo, dokler traja zakramentalno dejanje. Ko se Gospodova večerja zaključi, se zaključi tudi dogodek obeda. Glede trajne Gospodove navzočnosti pod podobo kruha po obhajanju Gospodove večerje pa obstajajo med katoličani in luterani različne razlage. (OKS 140–160) Kljub temu Katoliška cerkev dopušča, da lahko tudi luterani v določenih okoliščinah – sicer izjemoma in pod določenimi pogoji – prejmejo evharistično obhajilo v Katoliški cerkvi. Četudi zaradi pomanjkanja polnega občestva v nobenem primeru ni mogoče skupno obhajati evharistije, pa ta zadržek ne velja glede podeljevanja evharističnega obhajila v posebnih okoliščinah in v odnosu do posameznih oseb, ki pripadajo cerkvenim skupnostim, ki niso v polnem občestvu s Katoliško cerkvijo (Saje 2015, 697–699; DBE 46; CE 46).

6 Svojevrsten prispevek k razmišljanju o Kristusu, ki daje življenju novo obzorje, je razprava Maksimilijana Matjaža z naslovom Beseda kot teologija (2013, 7–15).

2 Norme cerkvenega prava glede podeljevanja obhajila nekatoliškim vernikom

ZCP (1983) daje zelo jasna navodila, kdaj lahko kristjani, ki niso v polnem občestvu s Katoliško cerkvijo, prejmejo evharistično obhajilo od katoliškega služabnika. V kan. 844 § 4 beremo, da lahko katoliški služabniki delijo zakrament evharistije kristjanom, ki niso v polni edinosti s Katoliško cerkvijo, v »smrtni nevarnosti« (*periculum mortis*) ali v drugi »resni nujnosti« (*gravis necessitas*). Za dopustni prejem evharističnega obhajila se od nekatoliškega kristjana zahtevajo naslednji pogoji: da ne more priti do služabnikov svoje skupnosti; da za evharistično obhajilo sam od sebe prosi; da glede tega zakramenta izpoveduje katoliško vero in da je pravilno pripravljen. (ZCP, kan. 844 § 4) Ti pogoji so nujno potrebni in jih je treba natančno upoštevati. Vernik, ki bi odklanjal te pogoje, kaže, da ni pripravljen za vreden prejem evharističnega obhajila.

V intervjuju za *Catholic World Report* se je kardinal Gerhard Müller zavzel za pravilno razlaganje teh norm in dejal, da nima noben škof pravice podeljevati evharističnega obhajila kristjanom, ki niso v polnem občestvu s Katoliško cerkvijo, razen v »smrtni nevarnosti kot poslednjo popotnico«. Ko je vernik v »smrtni nevarnosti« in se pripravlja na poslednjo sodbo, Cerkev ne more nikomur odreči duhovne pomoči, če za to iskreno prosi. Evharistična pomoč se lahko daje nekatoliškemu verniku v moči njegove osebne vere. Tudi v primerih »resne nujnosti«, ko gre za zveličanje človeka – in ne zgolj za premagovanje težkih socialnih ali psiholoških okoliščin – lahko nekatoliški kristjani (npr. luterani) prosijo katoliškega duhovnika za evharistično obhajilo kot poslednjo popotnico, kot pomoč na njihovi poslednji poti. Evharistično obhajilo se v takih primerih »resne nujnosti« deli vernikom kot poslednja popotnica, če vsaj molče izpovedujejo katoliško vero v prejeti zakrament (Müller 2018).

Okoliščine, ko se sme evharistično obhajilo deliti vernikom, ki niso v polnem občestvu s Katoliško cerkvijo, navaja tudi papež Janez Pavel II. V okrožnici *Cerkev iz evharistije* omenja »posebne okoliščine«, ki nastopijo takrat, ko gre za »resno duhovno nujnost in za zveličanje posameznih vernikov« (CE 45). S podeljevanjem zakramentalnega obhajila se ne izvaja »medverska enotnost« (*intercomunio*), ki ni mogoča, ampak gre za izkazovanje »duhovne pomoči« vernikom, ki za zakrament prosijo (DBE 45). Ker

takih primerov ni veliko, je treba zvesto upoštevati norme Cerkve, saj gre za »izraz ljubezni do Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu« (CE 46).

V drugih primerih pa se priporoča, da krajevni škof poda splošne določbe, ki pomagajo pri presoji, ali je v posameznih primerih nastopila »resna nujnost« ali pa gre zgolj za premagovanje nekih socioloških in kulturnih okoliščin, da bi bili ljudje lepo sprejeti, dobrodošli in enakopravni (Žalec 2018, 328). Pri tem je treba upoštevati določbe, ki jih je o tej zadevi morda izdala ŠK. Kot določa cerkveno pravo, morajo biti splošne določbe izdane šele po posvetovanju s pristojno – vsaj krajevno – oblastjo vpletene druge cerkvene skupnosti (EP 130–131).

3 Dileme glede podeljevanja obhajila luteranom

Iz doslej povedanega je razumljiva velika odgovornost Katoliške cerkve, da ostaja zvesta kanonski razlagi pojma »resna nujnost« (*gravis necessitas*) v kan. 844 § 4. Nekateri razlagalci si namreč želijo, da bi se ta pojem razlagal široko in bi omogočal podeljevanje evharističnega obhajila vsem luteranom, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani. Nekateri nemški škofje so namreč takoj po objavi delovnega gradiva (*Orientierungshilfe*) sklenili, da se bo v njihovih škofijah evharistično obhajilo delilo vsem luteranom, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani.⁷ Drugi pa so luterane pozvali, da bi pred prejemom obhajila vsaj molče (*implicitus*) izpovedali katoliško vero do tega zakramenta.

Pri reševanju tega vprašanja je svoje mnenje najprej izrazil upokojeni predsednik Papeškega sveta za edinost kristjanov, kardinal Walter Kasper. Rešitev tega vprašanja vidi v okrožnicah papeža Janeza Pavla II. Katoliška cerkev ostaja zvesta nauku, da je dopustno podeljevati evharistijo nekato-ličanom (npr. luteranom) le v »posebnih primerih« (DBE 46) in »v posebnih okoliščinah v odnosu do posameznih oseb«. Pri tem je pomembno, da gre za »resno duhovno nujnost« in »za zveličanje posameznih vernikov« (CE 45). Ker je podeljevanje evharističnega obhajila nekato-ličanom (npr.

7 Luterani, ki so v mešanih zakonih s katoličani, lahko prejmejo obhajilo v škofijah Hamburg, Erfurt, Essen, Speyer, Paderborn in Würzburg.

luteranom) za Katoliško cerkev zelo pereča tema, je po kardinalovem mnenju to vprašanje mogoče reševati samo posamično. V posameznih primerih bo treba ravnati tako, kakor bo modro odločila »krajevna škofovska oblast« (E 8). Če bo luteranski zakonec navzoč skupaj s katoliškim zakoncem pri sveti maši in bo poslušal, kako Cerkev moli v evharistični molitvi: »To je moje Telo, ki se daje za vas,« se bo moral resno vprašati, ali lahko s Katoliško cerkvijo vzklikne »Amen!« in tako skupaj s Cerkvijo izpove vero v presveti zakrament. In ko sliši ime papeža in ime škofa ter prošnjo Cerkve, da bi bili vsi eno, se bo moral, preden pristopi k obhajilu, resno vprašati, ali si tudi sam želi te edinosti. Samo pozitivni odgovori bodo nekatoličanu (npr. luteranu) omogočili, da bo lahko dopustno prejemal evharistično obhajilo pri katoliški maši. (Kasper 2018)

Za široko razlago tega vprašanja pa se je zavzel kardinal Francesco Coccopalmerio, upokojeni predsednik Papeškega sveta za zakonska besedila. Po njegovem mnenju kan. 844 omogoča, da se lahko tudi »kristjanom, ki niso v polnem občestvu s Katoliško cerkvijo« (§ 4), deli zakrament obhajila. Kardinal meni, da gre za kristjane, »ki so po krstu deležni časti krščanskega imena, a ne izpovedujejo celotne vere, ali pa ne ohranjajo občestvene edinosti pod Petrovim naslednikom«. Taki so luterani, »ki imajo v časti Sveto pismo kot pravilo za verovanje in življenje in kažejo iskreno versko gorečnost, ljubeče verujejo v vsemogočnega Boga Očeta in v Kristusa, Božjega Sina, ter v svojih lastnih cerkvenih skupnostih priznavajo zakramente« (C 15). Zato kardinal določilo »resna nujnost« v kan. 844 § 4 razlaga široko in v povezavi z okrožnicami papeža Janeza Pavla II.⁸ Kardinal meni, da morejo nekatoliški verniki (npr. luterani) prejeti evharistijo »v nekaterih posebnih primerih« (DBE 46) ali pa »v posebnih okoliščinah«, ko gre za njihovo »duhovno potrebo« in »zveličanje« (CE 45).⁹ Ob tem sklepa, da lahko vse mešane zakone razumemo kot »posebne primere« (DBE 46) in da so vsi luterani, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani, v stanju »resne nujnosti« (*gravis necessitas*), kar omogoča, da lahko

8 Kardinal Coccopalmerio meni, da tudi zahtevna kirurška operacija (brez nevarnosti smrti) predstavlja primer »resne nujnosti«. (2018)

9 Kardinal Coccopalmerio navaja dva primera, ko se lahko nekatoličanu podeli sveto obhajilo. Prvi primer: Nekatoliška mati spremlja svojega sina, ki je katoličan, k prvemu svetemu obhajilu. V tem primeru ima tudi ona pravico do svetega obhajila. Drugi primer: Nekatoliški sin je navzoč pri pogrebni maši za svojega očeta, ki je katoličan. V tem primeru ima tudi on pravico do svetega obhajila. (2018)

vedno prejemajo zakramentalno obhajilo, kadar so navzoči pri katoliški maši. Kardinal meni, da se pri izpovedovanju katoliške vere do evharistije ni treba držati teoloških doktrin niti nauka o transsubstanciaciji (spremenjenju kruha in vina v Jezusovo telo in kri pri evharistični daritvi). Dovolj je samo to, da nekatoličani priznajo Kristusovo resnično navzočnost v svetem obhajilu (Coccopalmerio 2018; 2018a; 2018b).

4 Podeljvanje obhajila in edinost Cerkve

Kratka predstavitev tega vprašanja kaže, da hitre in površne razlage okoliščin, kdaj smejo luterani dopustno prejemati zakramentalno obhajilo v Katoliški cerkvi, niso najboljši prispevek za edinost. Cerkevno pravo ne dopušča nikakršne nejasnosti o tej temi. Predpisani pogoji (ZCP, kan. 844), pod katerimi je mogoče v Katoliški cerkvi prejeti evharistično obhajilo, veljajo za vse nekatoličane in tudi za luterane, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani. Vnašanje dvoumnosti glede tega nikakor ne koristi edinosti kristjanov. Zato je dobro poznavanje in zvesto spoštovanje določb Cerkve učinkovit izraz ljubezni do evharistije in Cerkve ter zanesljivo vodi k pospeševanju edinosti.¹⁰ Da bi se odprta vprašanja, ki jih je načela nemška ŠK z objavo dokumenta »Orientierungshilfe«, čim bolje rešila, je treba upoštevati v nadaljevanju našeta dejstva.

Najprej je treba upoštevati načelo, da »katoliški služabniki dopustno delijo zakramente samo katoliškim vernikom« (ZCP, kan. 844, § 1) in da lahko samo v »smrtni nevarnosti« in v okoliščinah »resne nujnosti« delijo evharistično obhajilo tudi drugim kristjanom, ki niso v polni edinosti s Katoliško cerkvijo.

Tudi luterani lahko evharistično obhajilo prejmejo v »smrtni nevarnosti« in v okoliščinah »resne nujnosti«, nikakor pa ne na splošno ali ko gre za posebne skupine vernikov (npr. ko luterani živijo v mešanih zakonih s katoličani).

10 Prednostne naloge za prihodnost ekumenske zavesti zelo dobro predstavi Valentan (2017, predvsem 147–151).

Pri tem je treba ohraniti pravilno razlago pojma »resna nujnost«, ki ga navaja kan. 844, § 4. Vsake »goreče želje« nekatoliških vernikov (npr. luteranov) ni mogoče razlagati kot »resno nujnost.« Prav tako ni mogoče trditi, da izrazi, ki jih navaja papež Janez Pavel II. v svojih okrožnicah (»posebni primeri«, »posebne okoliščine«), že nakazujejo »resno nujnost«, ki jo omenja kan. 844, § 4. »Resna nujnost« je pravni pojem in ga je mogoče pravilno razlagati samo v povezavi s smrtno nevarnostjo. »Resna nujnost« v kan. 844, § 4, nastopi v primeru ujetništva, vojne nevarnosti ali druge velike naravne nesreče (Pighin 2006, 92). To so okoliščine, ko gre za rešitev duše (*salus animarum*) posameznika. Zato razlage tega pojma ni mogoče svojevoljno širiti na druga življenjska področja. Kdaj nastopi okoliščina »resne nujnosti«, je treba v posameznih primerih ugotavljati, kot navaja kan. 844, § 4, »s presojo krajevnega škofa ali škofovske konference«. Samo tako se izognemo nevarnosti zmote ali ravnodušnosti.

Do evharističnega obhajila imajo luterani pravico, če poleg tega izpolnijo še druge pogoje: da si prejem tega zakramenta goreče želijo, zanj prostovoljno prosijo in da do tega zakramenta razodevajo katoliško vero (DBE 46).

Katoliška cerkev izpoveduje, da je Gospod Jezus resnično in trajno navzoč pod podobo kruha. Zato katoliški verniki tudi čez dan ne opuščajo obiska najsvetejšega zakramenta, ki se hrani v cerkvah na vidnem mestu. Obisk najsvetejšega zakramenta je za Katoliško cerkev izraz vere, da je Gospod Jezus v kruhu po opravljeni maši trajno navzoč (Pavel VI. 1965, 771), da bi se verniki, ki ne morejo biti pri maši, po zakramentalnem obhajilu, prejetem s pravim razpoloženjem, zedinjali s Kristusom in z njegovo daritvijo, ki se opravlja pri maši (Strle 1977, 339). Tako vero naj bi izpovedovali tudi luteranski verniki, kadar bi želeli prejemati evharistično obhajilo.

Pogoj, da je treba za prejem evharističnega obhajila izpovedovati katoliško vero, se mora natančno upoštevati. Če ga kdo odklanja, kaže, da ni pripravljen za vreden prejem evharistije (CE 46).

Evharistija namreč ne izraža le našega osebnega občestva z Jezusom Kristusom, marveč vključuje tudi polno občestvo z Cerkvijo. V tem je razlog, zaradi katerega prosimo nekatoliške kristjane (npr. luterane), naj razumejo in spoštujejo naše prepričanje, utemeljeno na Svetem pismu

in cerkvenem izročilu. Evharistično in cerkveno občestvo tako tesno pripadata drugo drugemu, da na splošno nekatoliški kristjani ne morejo pristopiti k enemu, ne da bi bili deležni drugega (EZL 56).

Če upoštevamo vse navedene okoliščine, ki dopuščajo nekatoličanom prejem evharističnega obhajila, potem lahko sklepamo, da so mešani zakoni sicer velik izziv za zakonca in njune otroke ter velika priložnost z ekumenskega vidika, nikakor pa niso položaj »resne nujnosti«. (Müller 2018a)

Kadar ni »smrtne nevarnosti« niti »resne nujnosti«, se mora luteranski vernik vzdržati prejetja obhajila v Katoliški cerkvi. Samo zvesto spoštovanje teh določb je učinkovit izraz ljubezni do evharistije in cerkvene edinosti (CE 42).¹¹ Spoštovanje do zakramenta Kristusovega telesa preprečuje, da bi iz njega naredili preprosto »sredstvo«, s katerim bi želeli nekritično doseči edinost (EZL 56).

Če luterani pridejo do osebne prepričanja in v svoji vesti potrdijo celotno katoliško vero in njeno cerkveno obliko, pa ni dovolj, da prejemajo samo evharistično obhajilo, ampak morajo vstopiti v polno vidno občestvo s Katoliško cerkvijo (Müller 2018a).

Sklep

Sveto obhajilo pod podobo kruha je za Katoliško cerkev zakrament dobrotljivosti, vez ljubezni in »znamenje edinosti« (*signum unitatis*) kristjanov. Cerkev priporoča vernikom, da prejmejo sveto obhajilo, ko se udeležijo maše. Obhajilo poveča zedinjenje s Kristusom in Cerkvijo. Zato se dopustno deli samo katoliškim vernikom, ki pa morajo biti na prejem obhajila pripravljene (in v stanju milosti¹²) (KKC 1391–1400). Dejstvo je, da si obhajilo v Katoliški cerkvi želi prejemati vedno več ljudi. Med njimi so tudi taki, ki so poročeni samo civilno ali so ločeni in ponovno poročeni ali preprosto živijo skupaj. Papež Frančišek pravi, da obhajilo ni nagrada popolnim,

11 Pojem »zvestobe« je v Katoliški cerkvi zelo pomemben. Za poglobitev glej Valentan (2017a, 149–150).

12 Papež Frančišek je z izjavo: »Danes ni mogoče trditi, da se vsi, ki živijo v kakršnemkoli 'nepravilnem primeru', nahajajo v stanju smrtnega greha in so izgubili posvečujočo milost« (RL 301) sprožil veliko teoloških razprav.

ampak velikodušno zdravilo in hrana nemočnim (RL 305). V tej perspektivi so tudi nemški škofje izrazili željo, da bi obhajilo dopustno prejemali tudi luterani, ki živijo v mešanih zakonih s katoličani. Ker pa je svetemu obhajilu lastno tudi to, da je zakrament tistih, ki so v polnem občestvu s Cerkvijo, lahko pričakujemo, da prejemanje svetega obhajila ni tema, ki bi se dala hitro rešiti, temveč zahteva poglobljeno teološko in ekumensko razpravo. Morda bodo prav ta odprta vprašanja nova spodbuda za enoto Teološke fakultete UL v Mariboru, ki je lani praznovala svojo 50-letnico ustanovitve (1968–2018), in bo zato v prihodnosti še bolj aktivna na teološko-ekumenskem področju ter pri raziskovanju perečih teoloških tem za obogatitev teologije, kulture in družbe.

Kratice in okrajšave

AAS	Acta Apostolicae Sedis
C	Koncilski odloki. <i>Dogmatična konstitucija o Cerkvi</i>
CE	Okrožnica <i>Cerkev iz evharistije</i>
DBE	Okrožnica <i>Da bi bili eno</i>
E	<i>Odlok o ekumenizmu</i>
EP	<i>Ekumenski pravilnik</i>
EZL	Posinodalna apostolska spodbuda <i>Evharistija – zakrament ljubezni</i>
kan.	kanon
KKC	Katekizem Katoliške cerkve
OKS	<i>Od konflikta do skupnosti</i>
RL	Posinodalna apostolska spodbuda <i>Radost ljubezni</i>
ŠK	Škofovska konferenca
ZCP	Zakonik cerkvenega prava (1983)

Reference

- Benedikt XVI.** 2007. Posinodalna apostolska spodbuda *Evharistija – zakrament ljubezni (Sacramentum caritatis)*. Prev. Rafko Valenčič. Cerkveni dokumenti 115. Ljubljana: Družina.
- Coccopalmerio, Francesco.** 2018. Comunione ai cristiani non cattolici, il riferimento è il Concilio. <http://www.lastampa.it/2018/08/23/vaticaninsider/comunione-ai-cristiani-non-cattolici-il-riferimento-il-concilio-GV6nv2XxfGiPWwFYUeGMP/pagina.html> (pridobljeno 23. avgusta 2018).
- . 2018a. La comunione al coniuge non cattolico, ecco perché è possibile. <http://www.lastampa.it/2018/08/01/vaticaninsider/>
- . 2018b. La »communicatio in sacris« come tema canonistico ed ecumenico. *Periodica* 107: 1–36.
- Deutsche Bischofskonferenz.** 2018. Mit Christus gehen – Der Einheit auf der Spur. Konfessionsverbindende Ehen und gemeinsame Teilnahme an der Eucharistie (20. 2.). https://www.dbk.de/fileadmin/redaktion/diverse_downloads/dossiers_2018/08-Orientierungshilfe-Kommunion.pdf (pridobljeno 10. avgusta 2018).
- la-comunione-al-coniuge-non-cattolico-ecco-perch-possibile-vlylv6t1Hrs7JyaD3vXMZN/pagina.html (pridobljeno 10. avgusta 2018).

- . 2018a. Ökumene. Dokumente zur Frage konfessions-verbinderender Ehen und gemeinsamer Teilnahme an der Eucharistie. <https://www.dbk.de/themen/oe-kumene/> (pridobljeno 20. avgusta 2018).
- Francišek**. 2016. Posinodalna apostolska spodbuda *Radost ljubezni [Amoris laetitia]*. Prev. Robert Kralj in Marijan Peklaj. Cerkevni dokumenti 152. Ljubljana: Družina.
- Frieling, Reinhard in in Ernst-Albert Ortman**. 1991. *Katolisch und Evangelisch. Informationen über den Glauben*. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht.
- Janez Pavel II**. 1996. Okrožnica *Da bi bili vsi eno (Ut unum sint)*. Prev. Bogdan Dolenc. Cerkevni dokumenti 63. Ljubljana: Družina.
- . 2003. Okrožnica *Cerkev iz evharistije (Ecclesia de Eucharistia)*. Prev. Marija Zupančič. Cerkevni dokumenti 101. Ljubljana: Družina.
- Kasper, Walter**. 2018. Il Concilio e due encicliche ammettono casi di eucaristia ai protestanti. <http://www.lastampa.it/2018/05/13/vaticaninsider/il-concilio-e-due-encicliche-ammettono-casi-di-eucaristia-ai-protestanti-Lw2EujZtAqdCqK4UpaM6IP/pagina.html> (pridobljeno 20. avgusta 2018).
- Matjaž, Maksimilijan**. 2013. Beseda kot teologija. *Bogoslovni vestnik* 73: 7–15.
- Müller, Gerhard Ludwig**. 2018. To lead in Europe, Germany must recover moral strength. <https://www.catholicworldreport.com/2018/07/30/cardinal-mueller-to-lead-in-europe-germany-must-recover-moral-strength/> (pridobljeno 20. avgusta 2018).
- . 2018a. Who May Receive Communion? First Things. <https://www.firstthings.com/web-exclusives/2018/04/who-may-receive-communication> (pridobljeno 10. 8. 2018).
- Papeški svet za pospeševanje edinosti kristjanov**. 1994. *Ekumenski pravilnik*. Prev. Bogdan Dolenc. Cerkevni dokumenti 53. Ljubljana: Družina.
- Pavel VI**. 1965. Okrožnica *Skrivnost vere (Mysterium fidei)*. AAS 57: 753–774.
- Pighin, Bruno Fabio**. 2006. *Diritto sacramentale*. Venezia: Marcianum Press.
- Saje, Andrej**. 2015. Polno in nepopolno občestvo s Katoliško cerkvijo. *Bogoslovni vestnik* 75: 691–701.
- . 2017. Zakonska zveza protestantov s stališča Katoliške cerkve. *Edinost in dialog* 72: 127–139.
- Strle, Anton**. 1977. *Vera Cerkev*. Celje: Mohorjeva družba.
- Strle, Anton**, ur. 1980. *Koncilski odloki: konstitucije, odloki, izjave, poslanice 2. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora (1962–1965)*. Ljubljana: Nadškofjski ordinariat v Ljubljani.
- Svetovna luteranska zveza – Papeški svet za pospeševanje edinosti kristjanov**. 2016. *Od konflikta do skupnosti. Poročilo Luteransko-rimskokatoliške komisije za edinost*. Prev. Danica Perše, Anton Štrukelj, Bogdan Dolenc, Tanja Žigon. Cerkevni dokumenti 150. Ljubljana: Družina.
- Valentan, Sebastijan**. 2017. Katoliška cerkev in dialog z luterani – na poti k edinosti. *Edinost in dialog* 72: 141–153.
- . 2017a. L'infedeltà come capo di nullità matrimoniale. *Bogoslovni vestnik* 77: 145–157.
- Zakonik cerkvenega prava**. 1983. Razglašen z oblastjo papeža Janeza Pavla II. Ljubljana: Nadškofjski ordinariat v Ljubljani.
- Žalec, Bojan**. 2018. Verska strpnost in krščanstvo. *Bogoslovni vestnik* 78: 325–334.

